

PROFEX ÁLTALÁNOS NYELVVIZSGA Felsőfok – beás nyelv Írásbeli Írott szöveg értése		vizsgázó sorszáma: dátum: 2007. 03. 30.
---	---	--

MEGOLDÁSOK

I. szöveg

FELADATLAP

I. A szöveg alapján egészítse ki az alábbi összefoglalót a megfelelő szavakkal! (5 pont)
Minden mondatba csak egy-egy szót írjon!
Egy feladatot megoldottunk:

Tátá n- ..... mult în iskolă.

Tátá n-o umblát în iskolă.

Ji-jrá frikă lu mámi, kă kînd ám năszkut, ro nyágră-jram.

Mámá ro szá szîmce k-ánti, kă je mágá pelyé álbă áve.

Kînd sí tátá szo lu mámi o murit, lá untyu kusztám./ám kirilit.

În kumpányé ny-ány învăcăt lá szárăsiijé.

Kînd tátá lutve, zsăndári sztătje lîngă kăsză nasztră sí l-áhuze.

2.II. Keresse ki az alábbi szavak rokon értelmű megfelelőit a szövegből! (5 pont)
Egy feladatot megoldottunk:

lá grof lukrá - .....

lá grof lukrá - szlugă-jrá lá grof

trăbuje szá mărgă-n kătănyijé - **l-or tymăt lá kătănyijé**

ny-ony áflă māj - **ny-ony vîgye**

māj măré nurok áré – māj nurukasză-j

ku gláj măré zbiră - **tăré zbiră**

kînd inkă nu-jrá háborou - **înnentyé dă háboro**

Formatted: Bullets and Numbering

2. szöveg

FELADATLAP

I. A szöveg alapján válaszoljon beásul egy-egy – maximum tízenöt szóból álló - mondattal az alábbi kérdésekre! (5pont)

1. 1. Lá sjinyé áve dă gînd szá szá -mmărityé fátá lu királ?

Lá Dimizo.

2. Sj-o sjirut vădăszu dă lá kupilu căruluj?

On hinto tărkat, o pită kăldă, o găjină friptă, s-o ująă dă vin.

3. Sj-o zîsz fátá, kînd o lat dă vestyé, kă vădăszu săgyé lîngă je?

Máj binyé merzsjé lá vădăsz, dăküt lá kupil-l dă căr.

4. Dă sjé s-o dát fátá kătrincă, sî rotyije lu vădăsz?

D-aje, kit szá lyé vîndă vădăszu, kă n-áve bány.

5. Kum ly-o lat dă firé k-ánti vădăszu pă lotri?

Apukát on jépuré, sî ly-o zîsz, kă jépurilye-j hirmondo.

II. Helyettesítse rokon értelmű – maximum öt szóból álló - szavakkal a mesében található kifejezéseket! (5pont)

Egy feladatot megoldottunk:

ăjrá odátă on királ - kusztă odátă on királ

---

umblă lá je szá-j sjeje mîná szá-nsjersjé

trisztă jărá n-áve vojé bună

îj dă bány îj plătystyé

n-áve, sjé szá măninsjé flămânze

ác hărănyit-o j-ác dát szá măninsjé

<p>PROFEX ÁLTALÁNOS NYELVVIZSGA</p> <p>Felsőfok – beás nyelv Írásbeli Íráskészség</p>		<p>vizsgázó sorszáma:</p> <p>◀ ◀ ◀</p> <p>dátum: 2007. 03. 30.</p>
--	---	---

*Figyelem! A vizsga akkor lehet sikeres, ha a vizsgázó részegységénként legalább 40%-ot teljesít.
Ceruza nem használható.*

Írjon egy 200-250 szóból álló hivatalos beás nyelvű kérelmet az általános iskola igazgatójának, mert azt szeretné, ha gyermeke iskolai keretek között tanulhatná a beás nyelvet!

Térjen ki minden megadott szempontra!

- Írja le röviden az okot, ami miatt az igazgatót levélben kereste fel.
- Mondja el, hogy kérésének jogi háttérével tisztában van és eszerint ez lehetséges.
- Írja meg, hogy több olyan iskoláról is tud, ahol tanítanak beás nyelvet.
- Mondja el, hogy ez az igény nem csak Önben vetődött fel, hanem az Ön által ismert cigány szülők szinte mindegyike fontosnak tartaná, ha gyermeke megtanulna beásul.
- Indokolja döntésüket azzal, hogy az Önök környezetében már csak az idősek tudnak jól beásul, és mivel az Ön generációja már nem tanulhatta meg a nyelvet teljesen, szeretné, ha legalább gyermeke megtanulhatná.
- Írja le, hogy ehhez Ön és a többi szülő szerint az egyetlen alkalmas hely az iskola lenne.
- Mondja el, hogy úgy gondolja, az érintett gyerekek is szívesebben járnának iskolába, hiszen a beás nyelvórák sikerélményt jelentenének számukra.
- Kérje meg az igazgatót, keressen megfelelő tanárt, ha pedig nem sikerül találni, vonjon be más nyelvtanárokat és a nagyszülőket.
- Mondja el, hogy ezzel a kezdeményezéssel az iskola is jól jár, mert az államtól ezért plusz pénzt kaphat.
- Köszönje meg előre is az igazgatónak a segítségét.

Igazgatoulyé Uminyit!

D-áje îc szkrju, kã ku pãrinci lu kupiji dã bãjãs, ám dã gînd szã tyé sjo, szã-nvãcã bãjisestyé în iskulã. Styu ásztã tatyé kisebbségurj patyé szã-nvecé lyimbã-j, kã jestyé áfelã térvény, káré ásztã zîsjé. Dã sí áje styu – ásã ám áhuzît îr rádîo, – kã îr mulyté iskulyé învãcã bãjisestyé. Kã îr iskulylyestyé, s-ãisj pãrinci or mersz lá igazgato, szã-j sjejé, szã kizdilãszkã szã-nvecé bãjisestyé. Sí lá ásã-j Ly-ám îrtribãt pã pãrinci, pã káré kunoszck, sí maj toc zîsje, kã sjé biny-ár fi, dákã sí-n iskulãszãtã ár învãcã lyimbãszãtã. Biny-ár fi, kã lá noj îr szãt numã bãtîrnyi szfãtîjestyé bãjisestyé, káré-sz ásã dã bãtîrny, kã jo, má styijé átît, mãy binyé prisjipénî, sjé bãtîrnyi nyé zîsjé. Pã noj nyime nu ny-onvãcãt lyimbãszãtã mîndrã, sí d-áje bun ár fi, d-ãkã kupiji ár învãcã.

Sí ásã gîngyészck, kã sí kupiji, káré lyimbã dã bãjãs ár învãcã, sí ku mãy mãy vójé ár umblã-n îr iskulã, kã sjé áhugye ákãszã, ár putye szã hãsznãli îr iskulã.

Ty-ás ajire sí áje, szã koc on mestyér, káré styijé bãjisestyé, sí styijé szã-nvecé lyimbãszãtã lu kupiji. Dákã n-áj áflã ásztã fel, átunsj zî lu álc mestyérj, káré sjévã lyimbã-nvãcã, sí lu mosj sí masé, szã vijé unã, sí szã szfãtîjãszkã, sjé, sí kum ár învãcã bãjisestyé, sí dãp-áje ku unãpãlt szã-nvecé pã kupij.

Înkregyã-m, kã dákã iskulãszãtã ár kizdili szã-nvecé lyimbã nasztrã, ác kãpãtã bãny dãpã kupij dã lá állam, iskulylye, hungyé jestyé áfel sjãsz.

Szã c-ãzsuyé Dimizou, kã ny-ij ázsutã!

Ku uminyijé: Orsós Jeromos

<p>PROFEX ÁLTALÁNOS NYELVVIZSGA</p> <p>Felsőfok – beás nyelv Írásbeli Nyelvi közvetítő készség</p>		<p>vizsgázó sorszáma:</p> <p>◀ ◀ ◀</p> <p>dátum: 2007. 03. 30.</p>
---	---	---

Figyelem a vizsga akkor lehet sikeres, ha a vizsgázó részegységéneként legalább 40%-ot teljesít.

Ceruza nem használható!

Fordítsa beás nyelvre az alábbi szöveget!

Elérhető pontszám 15 pont

...má nisj n-ár putye kusztá fără unápátl

În putujălă szá kusztány lîngă unápátl – máj binyé ásá ás zîsjé, sjé-m vinyé-j firé în firé, káré áisjé vinyé-n în városu-l mik, în Elek, în Békés megye. Sjinsj nemzeturj – rumîn, szlovák, nyámcs, bájás, ungur – kusztá p-on lok, sí însjét, ungurj or fi máj pucîny.

Kînvá numá nyémcs kusztá áisj, dá în ál nauászprăzesjilye század însjét vinye bájási dîn Arad. K-ánti numá szá lukré vinye pã pãmîntu-l bun, kînd trăbuje, dá dăp-áje or birlit pãmîntu, s-or hurcukudit áisj. Hagyományurilye lor, sí lyimbá lor cînye, mágá dăpã háborou-l înnentyé, kînd vinye kătányi dă rumîny, mult lukru o foszt, pã káré nyime nu patyé fi măréc. Kătányi dă rumîny multyé rîndurj lyé bătje pã aminy, káré ákulo ságye.

Kisebbségi Énkormányzatu lu Rumîny în 1994 o kizdilit szá lukré. D-átunsj ku ázsutălă lu hivatal pãzestyé hagyományurilye. Sí iskolá dă Elek, káré má dă sjinsjzăsaj áj dă zilyé-j, mult fásjé pãntu hagyományurj. Káré áisj ságyé, ro fontosă cînyé egyittesu, în káré în 1947 or kizdilit szá zsasjé rumînyestyé. K-ánti numá în Elek zasuká pã rendezvényurj, dá dăp-áje sí - n áltă megyé, sí-n áltă cāră or mérsz. Szelezsán János, elnéku lu Kisebbségi Énkormányzat zîsje: „Áku sásză szutyé zîsjé în Elek, kã-sz rumîny, dá számusztá patyé fi máj mult sí máj lyésznyik. Nu-j usuré szá lyé dăzválny pã rumîny sí pã bájás, kã lyimbá nastră ro árunká pã unápátl, sí aminyi dă rumîny, sí dă bájás ásá sz-or kivirlit, kã multyé rîndurj nisj nu styijény, sjinyé dă hungy-o vinyit.”

Egyittesusztá în Ungureme maj pã totu fesztiválurj máj márj, pã folklortalákozourj lyé tyámă, dá ásá dă sjisjszprăzesj dă áj multyé rîndurj lyé tyámă sí-n áltă cāră. Egyittesu d-áje lukră, szá grăsjászkă lyimbá dă rumîny, sí szá n-ámujtyé, kã-az rumîny.

În Elek dauă uvogyé jestyé. În unu dă 1972 sí nyimcestyé, dă 2001 sí bájisestyé învácă în trij csoporturj, în káré nu numá kupij dă nyemcs o dă bájás umblă.“ Uvodásztă-j há máj áprapé lá pártyé, hungyé bájási ságyé, d-áje umblă kupiji în hásztă uvodă. Áku má máj mulc äsz kupiji dă bájás. Dă ásztă-j pãntu aszimiláció, sí d-áje, kã máj lyésznyik rumîny ánstyé, dăkit maré. N-ám máj áhuzît áfel dă lá pãrinc, kã báj ár fi foszt, kã älc äsz.” – zîsje elnéku.

Hălálánt uvodă în 1957 or dăstyisz lu kupij dă rumîny. Pã loku lu épületu dă mult în 1982 nou or făkut lu trij csoporturj, sí butorurilye bunyé-szră. În csoporturj jestyé sí rumîny, sí nu rumîny. În uvodă kutotu-nvácă kupiji, sjé trébé, dá lyimbă dă rumîny.

“Patykă noj ávény hăl máj bun kapcsolat ku bájás, sí lyimbă-j unu, sí kulturá. nyé cînyé uná.”

În 2002, în oktober or ályész, sí november – în város hăl utolso – kizdile szá lukru-j Kisebbségi Énkormányzatu Szlovákurilor. D-átunsj lukră, kit kulturá lu szlovákurj, káré-n város ságyé, járă sz-ádukă-nnapoj. În város sjinsjzăsaj családurj dă szlovák, ásá dă trij szutyé dă aminy kusztă.

Ásá gíngyestyé, kã dáká áré dã gínd szã cijé kultuá lor, sí lyimbã trébé szã kunaszká, sí gyakurlászkã. D-áje or hotáruzít ásá k-or fásjé nyelvtanfojam sí kupij, sí lu pãrinc. Mulcînsj ár áve vojé lá háasztã. Dãká patyé, dã lá szeptember ín Dr. Mester György Általános Iskola or punyé-n tanterv lyimbã dã szlovák.

În Telek ásá dã sãptyé szutyé bãjãs sãgyé. Jéj p-o dungã városuluj sãgyé, pã kãré toc “pãrtyé pãstyí vasut” îl tyãmã. Dã d-áje nu putyény zîsjé, kã bãjãsi áfãrãã sãgyé dîn város, kã sí jéj ánume pãrtyé lu város äsz. Bãjãsi, kãééré ákulo sãgyé, mãréc äsz, kã-sz bãjãs, sí patykã d-áje nu gíngyestyé nyime, kã sjinyivã blãsztãmã, kînd zîsjé vorbã *cigány*.

Drãgos József, elnéku lu Cigány Kisebbségi Énkormányzat zîsjé, kã ”bãjãsi d-ãisjé ku ruîmyí or vinyit ín Elek. Sí bãjãsi sí rumînyi számãnã pã unápãlt, kã bãjãsi bãjisestyé szfãtestyé, dá lyimbãsztã máj lyésznyik szfãtijestyé, dãkit kînvã, áku máj binyé bãtîrnyi styijé. Kupijí má nu szfãtestyé lyimbã, sí kînd ly-ány íntribãt, kit áré dã gínd szã-vnecé bãjisestyé-n iskolã, toc zîsje, kã nu. Dã tot ány putut szã fãsjény sjévvã ku kupijí, ín Telek toc umblã-n uvodã, ín iskolã, ín gimnázium, nu kã ín áltýé szãturj ulyic ín kãré numã bãjãs sãgyé. Ásã gíngyészck, kã mãré vorbã-j, kã pã pátru kupij ly-or lat szusz pã egyetem, sí pã féiskulã. Jéj dák-or szfãrsjî-n iskolã, patyé fi, k-or kãpãtã lukru lá énkormányzat, kum ány szuktulit o lá egészségsszolgãlat. Áje gíngyészck, kã álc ár putye szã-nvecé dîntr-ãsztã.